FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco, Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

NO. 162

CLEVELAND OHIO, WEDNESDAY MORNING, AUGUST 25, 1971

STEV. LXXII — VOL. LXXII

Antonia Pavlic 2-8-2
7019 - 60th Lane
Ridgewood
Brooklyn, N.Y. 11227

Devizni tečaj dolarja gre svojo lastno pot

V prvih dneh tedna je dolar pokazal večjo trdnost, kot so pričakovali. Njegov tečaj se skoro ni znižal.

CLEVELAND, O. — Vse preveč sodimo razmere po svetu po ameriškem kopitu. Tu vlada tradicija, da borze stojijo močno pod vplivom ne samo gospodarskih, ampak tudi političnih dogodkov. Zato ima naša administracija navado, da usodnejše korake objavi šele po zaključku borz na Tihem oceanu, da jih borzijanci lahko prespijo in drugi dan postopajo po presoji in ne po vtisih. V Evropi tako razpoloženje na borzah nastopa le redko. Borze imajo navado, da vsak dogodek, gospodarski in političen, najprej premislijo, potem šele nanj reagirajo. Seveda je premišljevanje včasih dolgo, včasih pa krajše. To morejo presojati le poklicni interesenti na borznih poslih.

Tako se je zgodilo, da borze zunaj Amerike niso v začetku tedna reagirale na Nixonovo politiko, akoravno je ta politika stara že teden dni. Razlog za ta pojav je preprost. Borze se niso ravnale po razpoloženju v Ameriki, pa tudi ne po mnenjih politikov in ekonomistov po vsem svetu, kot smo navajeni, da to delamo v Ameriki. Ravnali so se po vidikih lastnikov tistih bilijonov dolarjev, ki plavajo po svetu zunaj Amerike. Glavne lastnike dolarjev najdemo med velikimi bankami in velikimi podjetji, ki se v svojih sklepih ne prehitijo. Zanje položaj ni ravno prijeten, pa tudi ne kritičen.

Računajo, da je najvišji tečaj za dolar lahko tečaj pred sedanjo Nixonovo gospodarsko reformo; vedo pa tudi, da bi utegnil biti najnižji tečaj kakih 10 do 15% nižji. Razpon največ 15% je sicer velik, toda ne bi smrtno prizadel velepodjetij. Zato se jim v ponedeljek ni mudilo s svojimi bilijoni dolarjev na devizne trge. Pa še nekaj drugega so imeli lastniki dolarjev pred očmi. Japonska in Francija z vso silo branita stari tečaj dolarja. Ne moreta sicer svojega stališča nikomur vsiliti, toda z njihovim stališčem je treba računati.

Zato so se v začetku tedna pojavili kot kupci samo tisti, ki dolarje nujno potrebujejo za trgovske posle in plačilo finančnih obvez. Ker interesentov za dolar ni bilo preveč, veliki lastniki dolarjev niso silili na trg.

Seveda nič ne jamči, da bo tako razpoloženje med lastniki dolarjev trajalo večno. Gledali bodo, da se dolarskih zalog znebijo, toda ne tako, da bi pri tem veliko zgubili. To pomeni zmerno nihanje "svobodnega" dolarskega tečaja.

—o—

Poravnajte naročnino! Datum poteka naročnine je nad Vašim imenom na naslovu!

Vremenski prerok pravi:

Delno oblačno, toplo z možnostjo neviht. Najvišja temperatura okoli 82.

Novi grobovi

Joseph F. Turk

Nenadno je umrl včeraj pri delu 58 let stari Joseph F. Turk (Fisher) s 1243 E. 61 St., rojen v Clevelandu, mož Mary, roj. Kovacic, oče Mary Jane Timko, 3-krat stari oče, brat Mary Zaletel, Fay Park, Rose Babnick in Matilde Wimple. Pokojnik je bil zaposlen pri Euclid Race Dairy Co. in je bil član ADZ št. 17, ABZ št. 180 in Bonnavet's Cluba. Pogreb bo v petek ob 8.30 iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda, v cerkev Sv. Vida ob 9., nato na Kalvarijo. Truplo pokojnika bo položeno na mrtvaški oder nocoj ob 7.

—o—

Danes začetek procesa proti Sabryju v Egiptu

Državni tožilec je obtožil bivšega podpredsednika republike Alija Sabryja in 90 drugih kovanja zarote proti vladi.

KAIRO, ZAR. — Bivši podpredsednik republike Ali Sabry in 7 bivših ministrov so bili obtoženi veleizdaje in se je danes začela proti njim sodna razprava. Poleg Sabryja sta najbolj znana bivši notranji minister Sharawi Gumah in vojni minister Mohamed Fawzi. Obtoženci naj bi skušali s podporo armade vreči vlado predsednika Sadata v preteklem maju.

Kot organizator zarote in glavni krivec je obtožen Sabry, skupno pa je obtoženih 91 oseb, v glavnem pristašev levega krila v Arabski socialistični zvezi, edini politični stranki Egipta, v kateri je imel Sabry glavno oporo. Tam je nastopil proti Sadatovem načrtu povezave Egipta s Sirijo in Libijo v federacijo in Sadata prisilil k zahtevanim spremembam.

Sadat je načrte Sabryja in tovarišev pravočasno odkril in jih prehitel. Ko so mislili, da imajo oblast že v rokah, so se nepričakovano znašli v ječi. Obtožba veleizdaje predvideva smrtno kazen ali dosmrtno ječo. Ker je imel Sabry dobre zveze s Sovjetsko zvezo, ni izključeno, da ga bo ta hotela rešiti. V koliko bo v takem slučaju uspela, je odprto vprašanje.

V Ohiu pripravljajo nove volivne okraje

Politikom nova razmejitev volivnih okrajev ne diši, je pa tudi težavna naloga, ko imajo v državni upravi večino demokrati, v državni skupščini pa republikanci.

COLUMBUS, O. — Ohajska državna administracija mora do 1. oktobra sklicati pristojni petčlanski odbor, ki naj do 5. oktobra napravi načrt za novo razmejitev volivnih okrajev. Za to svojo dolžnost ve že davno, pa se je šele sedaj spomnila, da jo bo treba izpolniti. Ohajski politiki rajše mislijo, kako bi novo razmejitev zavlekli. Pri tem so že odkrili nekaj ovir, ki "onemogočajo" razmejitev.

Vrhovno zvezno sodišče je odločilo, da morajo biti vsi volivni okraji enako močni po številu volivcev, ohajska državna ustava dovoljuje razliko med okraji do 10%. Ohajska državna ustava tudi odreja tak postopek pri odrejanju razmejitve, ki onemogočuje ustvarjanje enakih volivnih okrajev.

Razlike med sodbo Vrhovnega zveznega sodišče in ohajsko državno ustavo so tako velike, da bo treba spremeniti državno ustavo. Državna skupščina bi to lahko že davno storila, ako bi ji ideja o novi razmejitvi dišala.

Glavna težava pri določitvi novih meja volivnih okrajev je v tem, da imajo v odboru, ki določa meje, večino demokrati, v državni skupščini, ki mora nove meje potrditi, pa republikanci. Vsaka stranka bi seveda rada meje volivnih okrajev risala v svojo korist, kar pa ne more.

—o—

Kitajske čestitke in obljube Romuniji

BUKAREŠTA, Rom. — Vodniki L. R. Kitajske so poslali Romuniji za 27. obletnico uvedbe komunističnega režima poslanico, v kateri hvalijo Romunijo, ker tako odločno brani svojo neodvisnost in suverenost, pa ji objubljajo tudi vso podporo "proti imperializmu".

Vlada obljublja nižje obresti za vknjižbe

WASHINGTON, D.C. — Ker so pri nas redki tisti, ki lahko plačajo hiše z lastnim denarjem, se velika večina kupcev mora zatekati k bankam za posojila. Tako je prišlo, rekli bi, do pravila, da kupujemo hiše in druge nepremičnine "na obroke". Pri tem igra obrestna mera veliko vlogo, kar žal le pozno odkrije večina kandidatov za nove hiše. Zato so pri nas izdatki za nakup hiš tesno povezani z obrestno mero.

Reden je pojav, da visoka obrestna mera prežene s trga mnogo kupcev za nove hiše, kar naravno ohromi stavbno gibanje in ruši važen steber vsake konjunkture.

Zato je Nixonov režim sklenil, da spravi pod nadzor tudi obrestno mero za stavbne kredite. To je lepo, lahko pa tudi sproži nevarnost, da bodo banke začele zelo hitro trditi, da za stavbna posojila "nimajo" denarja. Včasih bo to le izgovor, včasih pa resnica. Banke in denarni zavodi bodo namreč imeli pri rokah druge interesente, ki bodo pripravljeni plačati za posojila višjo obrestno mero.

Seveda je treba pobudo vlade pozdraviti, toda prisegati na njeno učinkovitost pa ne kaže.

—o—

Armada naj dobi novega poveljnika

WASHINGTON, D.C. — Med mlajšimi generali in polkovniki v armadi prevladuje prepričanje, da je potrebno, da dobi armada novega, mlajšega poveljnika namesto gen. W. Westmorelanda, ki je v javnosti znan po svojem dolgem poveljevanju v Vietnamu.

Novi mlajši poveljnik naj bi dvignil moralo in dal armadi novega poleta in živahnosti, kot jo je dal vojni mornarici mladi, komaj 49 let stari adm. Zumvalt lani.

—o—

Indonezija razveljavila svojo rupijo

DJAKARTA, Indonez. — Vlada je zmanjšala včeraj vrednost indonezijske rupije za 10%. Po novem tečaju je 415 rupij za en dolar.

EKSPLOZIJE V CAM RANHU NAPRAVILE HUDO ŠKODO

Nasprotnikom se je posrečilo priplaziti v veliko ameriško oporišče Cam Ranh v Južnem Vietnamu ter sprožiti vrsto eksplozij, ki so napravile veliko škodo, pa niso povzročile večjih človeških žrtev.

SAIGON, J. Viet. — Ponoči in danes je vrsta močnih eksplozij pretresla veliko oporišče Cam Ranh 190 milj severovzhodno od tod. Očitno je, da se je rdečim saperjem posrečilo vtihotapiti v oporišče skozi zunanjo obrambo in pripraviti eksplozije, ki so napravile hudo materialno škodo, pa niso povzročile večjih človeških žrtev. Cam Ranh je glavno letalsko oporišče in glavno skladišče vseh potreb za ameriške oborožene sile v Južnem Vietnamu. Smatrali so ga za najbolj varno v vsem Južnem Vietnamu, zato so eksplozije preteklo noč in danes zjutraj tako iznenadile.

Zastopnik poveljstva oporišča kapetan James D'Entremont je dejal danes, da je oporišče "odprto za reden posel". Prva eksplozija se je dogodila ob 1.30 zjutraj, druge pa so sledile nekako poldrugo uro kasneje. Ni še gotovo, ali so eksplozije povzročile sovražnikove rakete in mine ali saperji, ki bi jim uspelo prodreti skozi zunanjo obrambo.

Poleg napada na Cam Ranh oporišče so izvedli rdeči napade še na kakega pol ducata drugih ameriških vojaških oporišč v Južnem Vietnamu, največ v zadnjih tednih. Nekaj Amerikancev je bilo pri teh napadih ranjenih, nihče pa mrtev. Škoda je bila pa velika.

Čete v pripravljenosti

Vse ameriško vojaštvo v Južnem Vietnamu je v pripravljenosti in mora biti v vojašnicah, v kolikor nima službenih opravkov izven njih. Pripravljenost je v zvezi z nedeljskimi parlamentarnimi volitvami.

Čete so za slučaj potrebe takoj na razpolago, na drugi strani pa ne bodo dajale domačinom povoda za demonstracije in proti-ameriške nastope, ko hočejo kandidati pokazati javnosti svojo nacionalno čutenje.

Van Thieu ne popusti

Predsednik republike Van Thieu je svojim pristašem naročil, naj gredo med volivce in poskrbe, da bo zmaga 3. oktobra čim večja. Odklonil je poziv podpredsednika republike Kyja, da bi oba odstopila in da bi izvedel volitve predsednika republike predsednik Senata.

Van Thieu je edini kandidat za predsednika pri volitvah 3. oktobra, ko sta najprej Van Minh, nato pa še Ky izjavila, da se volivnega boja ne bosta udeležila, ker da je Van Thieu volitve "pripravil" tako, da mu je zmaga zagotovljena.

Združenim državam volitve z enim kandidatom niso po volji in so se trudile, da bi bila vsaj dva kandidata. Vsi zadevni napori poslanika Bunkerja v Saigonu so ostali brez uspeha. Poslanik je imel danes v kratkem drugi razgovor s predsednikom Van Thieujem, ki pa izgleda noče popustiti. Boji se, da bi pri res svobodnih volitvah utegnil propasti ali vsaj ne dobiti absolutne večine. Volitve z enim samim kandidatom ne pomenijo nič in rdeči že v naprej izjavljajo, da je to le volivna burka, ki jo ne bo nihče priznal.

—o—

Zadnje vesti

SAN CLEMENTE, Kalif. — Predsednikov tiskovni tajnik R. Ziegler je dejal včeraj po predsednikovem razgovoru s poslanikom W. Porterjem, da daje predsednik Nixon še vedno prednost pogajanjem v Parizu za končanje vojne v Indokini. Porter bo odšel v Pariz 30. avgusta in prevzel vodstvo ameriške delegacije pri razgovorih z rdečimi.

DUBLIN, Ir. — Vlada Irske republike poglablja zveze s katoličani v Severni Irski, ki se pritožujejo nad zatiranjem od tamkajšnje protestantovske vlade Briana Faulknerja. Oboji delajo za združitev Severne Irske z Irsko republiko, da bi ta obsegala ves otok. Faulkner je posvaril Dublin, naj si ne dela nobenih utvar, da bo Severna Irska kdaj na tako rešitev pristala.

WASHINGTON, D.C. — M. H. Stans, trgovinski tajnik, je dejal, da zamrznitev cen in plač po preteku 90 dni ne bo mogla enostavno prenehati. Na nek način bo poskrbljeno, da cene in plače ne bodo zopet "zdivjale", kako naj bi se to doseglo, za enkrat še ni odločeno.

PHNOM PENH, Kamb. — Vojaško poveljstvo je objavilo, da je padlo v 8-urnem boju severno od glavnega mesta 300 rdečih. To naj bi bil največji spopad, od kar se je v Kambodži lansko pomlad vojskovanje začelo.

SAN FRANCISCO, Kalif. — Danes so bodo začeli razgovori za končanje štrajka pristaniškega delavstva, ki tlači zahodno obalo že od 1. julija.

LA PAZ, Bol. — Predsednik republike polk. Hugo Banzer Suarez je dejal na tiskovni konferenci včeraj, da bo Bolivija ohranila prijateljske odnose z Združenimi državami, da ne bo vzpostavila rednih odnosov s Kubo, bo pa ohranila diplomatske in gospodarske zveze s Sovjetsko zvezo, ki so bile vzpostavljene še l. 1969.

Iz Clevelanda in okolice

Raznašalca iščemo—

Uprava Ameriške Domovine išče zanesljivega raznašalca ali raznašalko za sledeče ceste: 74, 76, 77, 78 in 79. Starost nad deset let. Oglasite se osebno v uradu ali kličite 431-0628.

Zahvala in sporočilo—

Društvo sv. Ane št. 4 ADZ se lepo zahvaljuje vsem, ki so se udeležili nedeljskega piknika na Izletniškem parku v Leroyju ob priliki 60-letnice obstoja društva. Nagrade so dobili sledeči: prvo L. Boldin, drugo Basil Perin in tretjo A. Bavec.

Pozdravi z božje poti—

S Svetih Višarij, stare in znane Marijine božje poti, pošiljajo prijateljem in znancem lepe pozdrave gg. Jakob in Vinko Žakelj ter Fani Žakelj.

Asesment—

Tajnica Podr. št. 25 SŽZ bo pobirala asesment danes v šoli sv. Vida od 5.30 do 8. zvečer.

Piknik uspel—

Piknik Društva Najsv. Imena pri Sv. Vidu preteklo nedeljo je lepo uspel. Odbor se zahvaljuje vsem za udeležbo, sodelavcem pa za pomoč. Nagrade so dobili: Motorola TV Mrs. Betty Orehek, 18144 Lake Shore Blvd., AM-FM radio Bertha Wilcox, Chicago, likalnik Mrs. Betty Bednarski, 1030 Wheellock Rd., pražilnik za kruh John Alich, 6722 Bonna Avenue.

Štrajk končan—

Štrajk voznikov za P-n-P, ki se je začel v ponedeljek, je bil včeraj končan, ko sta se obe strani sporazumeli o sporih. Ni šlo za plače, ampak za delovne pogoje.

—o—

Spopada med Sirijo in Jordanijo kriva pomota

AMAN, Jord. — Iz zanesljivih virov prihajajo glasovi, da je prišlo do zadnjega spopada med Sirijo in Jordanjo v začetku tega meseca dejansko po pomoti. Neka sirijska patrulja je slučajno zašla preko meje, Jordanijci pa so mislili, da so palestinski gverilci in so začeli streljati. Sirija je poslala na pomoč oddelek tankov, prav tako pa nato še Jordanija.

Naslednji dan se je vojna postopno omejila v boj izjav, iz previdnosti pa sta obe strani ojačili svoje položaje ob meji.

Še predno je prišlo do večjega spopada, so Jordanijci spoznali svojo pomoto in so skušali o tem obvestiti Damask, pa niso dobili zveze. Spopad je povečal napetost med obema državama, ki se že tako ne moreta trpeti, Sirija ima namreč levičarsko socialistično vlado, Jordanija pa je konservativna kraljevina.

—o—

Pridelek hrane hitrejši od rasti prebivalstva

RIM, It. — Organizacija Združenih narodov za hrano in poljedelstvo je objavila, da je skupni pridelek hrane na Daljnem vzhodu naraščal precej hitrejše od prebivalstva.

Posebno velik je porast pridelka hrane na Formozi, v Južnem Vietnamu in v Kambodži, v Indiji in na Kitajskem pa nekaj manjši.

Filipini na pragu nove državljanske vojne?

MANILA, Filip. — Filipini niso ustaljena država. Tam so še zmeraj socialne in gospodarske razmere take, da silijo prebivalce k uporom, ki imajo pa različne vzroke in povode. Tam se ponavlja to, kar se dogaja marsikje po svetu. Ljudje, ki bi radi delali, nimajo zemlje; ljudje, ki jo imajo, jo pa ne obdelujejo tako, kot treba, ali pa jo drže v svojih rokah, akoravno jim za preživljanje ni potrebna. Zato pride od časa do časa do izbruhov državljanskih vojn. Dežela je preveč odmaknjena od sveta, da bi mednarodna javnost zvedela za vse, kar se godi na Filipinih. Tako pridejo le posamezne državljanske vojne vsaj v grobih obrisih do nas.

Zadnja taka večja državljanska vojna na Filipinih se je vršila med vlado in uporniki gibanja Huk. Upor so vodili preskušeni komunisti, zato varnostni organi niso dolgo mogli zatreti gibanja, ki pa ni obstojalo iz nepretrganega vojskovanja. To je "počivalo", potem se je pa zopet vnelo. Šele potem, ko je vlada vsaj deloma zadovoljila zahteve upornikov po zemlji in zaposlitvi, je Huk gibanje zamrlo.

Sedaj se na Filipinih bojijo nekaj podobnega. Tudi tu igrajo gospodarske in socialne razmere svojo vlogo; kar pa daje nemirom posebno nevaren značaj, je dejstvo, da jim dajejo tudi verski prizvok. Na otoku Mindanao živijo strnjeno naseljeni muslimani, menda jih je do 2 milijona. Za državo z 38 milijoni prebivalcev to ni manjšina, ki bi morala delati na vsak način javni upravi hude preglavice. Pa jih vendar dela. Muslimani so namreč lastniki plodne zemlje, ki je pa ne obdelujejo ravno vneto in uspešno, po svojem značaju in po tradiciji so slabi gospodarji. Ako bi bili podjetnejši, bi se jim lahko dobro godilo.

Drugod na Filipinih primanjkuje plodne zemlje, kar jo je, je pa dobro obdelana. Tam imajo drugo nadlogo: zemlja je v rokah veleposestnikov, ki imajo preveč vpliva na javno upravo, zato se lahko znebijo vsake nevarnosti, da bi jih vlada mogla naložiti večjega bremena. To navaja zemlje lačne domačine-kristjane, da tudi z drugih otokov silijo na otok Mindanao, da bi se tam polastili zemlje, ki jo domačini-muslimani slabo obdelujejo. V teh težnjah jih podpira tudi javna uprava, ki je v krščanskih rokah. Odnosi med obema verama so se zadnje čase tako poslabšali, da v medsebojnih trenjih odločata orožje in nasilje. Letos je bilo na otoku Mindanao že 175 oboroženih spopadov, kjer je zgubilo življenje nad 400 domačinov. V spopadih zmagujejo kristjani, ker jih podpirajo vladni varnostni organi.

Poročila o dogodkih take vrste ne pridejo v široki svet hitro, se pa širijo med muslimani v Indoneziji in Maleziji, kar samo napihuje sovraštvo med Filipinci, Malezijci in Indonezijci. V tem tiči nevarnost za bodočnost teh krajev. Naj izbruhnejo v jugovzhodni Aziji nemiri, ki presegajo državne meje, kdo more jamčiti, da muslimani z Indonezije in Malezije ne bodo šli na pomoč filipinskim verskim bratom. Kakšno klanje bi potem nastalo na Filipinih, si lahko mislimo.

Vsega tega se zaveda tudi filipinska vlada. Zato je šel predsednik Marcos sam na sporno ozemlje, da prepreči novo prelivanje krvi. To je menda dosegel, povrhu pa še pregovoril voditelje muslimanov, da bodo prišli v Manilo na pogajanja. Pri tej priliki bodo voditelji muslimanov predložili vladi tudi druge pritožbe, ki jih ni ravno malo. Dosedanje skušnje učijo, da bo tam dosežen sporazum in da bo vlada tudi pokazala resno voljo, da izpolni obljube. Skušnja tudi uči, da Filipinci niso vztrajni ljudje. So na take obveze že velikokrat pozabili. Verjetno ne bo tudi sedaj dano nobeno jamstvo, da bodo besedo tudi izpolnili. V tem tiči tragika filipinske politike.

Nemiri v glavnem mestu Manila v zadnjih dneh niso v zvezi s trenji na otoku Mindanao. Nemirom v Manili botrujejo, kot zmeraj, komunisti, ki dobivajo potrebno pobudo in podporo iz Kitajske.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103
National and International Circulation
Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July
Managing Editor: Mary Debevec
NAROČNINA:
Za Združene države:
$16.00 na leto; $8.00 za pol leta; $5.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
$18.00 na leto; $9.00 za pol leta; $5.50 za 3 mesece
Petkova izdaja $5.00 na leto
SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$16.00 per year; $8.00 for 6 months; $5.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$18.00 per year; $9.00 for 6 months; $5.50 for 3 months
Friday edition $5.00 for one year
SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO
83 No. 162 Weds., Aug. 25, 1971

Predsednika vlade SRS nevredno potvarjanje

Stane Kavčič, predsednik vlade SRS, je imel 22. julija v Lokvah pri Črnomlju govor na zborovanju, ki so ga označili kot "proslavo 30-letnice narodno-osvobodilnega boja"; s to obrabljeno frazo niso mogli prikriti, da v resničnost kakega osvobodilnega boja tudi v Sloveniji več ne verjamejo. Ne bi omenjali tega zborovanja revolucionarjev, ki so v najtežji dobi slovenskega naroda, to je med drugo svetovno vojno in v času trojne okupacije prizadejali slovenskemu narodu toliko gorja, ako ne bi Stane Kavčič ob tej priliki povedal nekaj tako "debelih", da so res nevredne predsednika vlade Socialistične republike Slovenije.

V svojem govoru partizanskim veteranom je poudarjal, da vse, kar se v Sloveniji dogaja, ni rezultat krize, ampak dokaz, da gre vse silno hitro naprej, da je v Sloveniji vsak dan več demokracije in da v reševanju družbenih problemov sodeluje čedalje več delovnih ljudi, samoupravljalcev.

Dobesedno je dejal: "V teh tridesetih letih smo prehodili pot in dosegli rezultate na vseh področjih — gospodarskem, političnem, splošno-družbenem — za katere so in bodo mnogi narodi in mnoge države, mnoge družbene ureditve potrebovale mnogo več časa, kot smo ga mi. Za rezultate, ki smo jih dosegli, bi v normalnih razmerah, če bi naša revolucija ne bila stalno tako dinamična in ustvarjalna, gotovo rabili mnogo več časa, morda 50, 70 ali celo 100 let."

To presenetljivo ugotovitev je Kavčič sam takoj pojasnil, ko je dejal, da "mnogi v preteklosti niso razumeli tega burnega dogajanja, te dinamike revolucije v zadnjih 30 letih, mnogi tega ne razumejo tudi danes in morda ne bodo razumeli tudi v prihodnje."

Kakšni so rezultati na vseh navedenih področjih, pa je povedal Kavčič, ko je dejal: "Res je, da imamo še vedno precejšnjo inflacijo; res je, da lezejo cene nezadržno navzgor; res je, da imamo mnoge druge gospodarske probleme, ki nas tarejo in o katerih smo zadnje čase mnogo in odkrito govorili."

Nato je opisoval velik napredek v tem, da je vsak dan več zaposlenih, več študentov, več televizorjev, več avtomobilov, itd. Takoj pa je dodal: "Moram odprto povedati še to, da je ob takem napredku standarda v Sloveniji, katerega je deležna ogromna večina ljudi, še vedno določeno število državljanov in prebivalcev, ki so nekje na robu vsakodnevne materialne nuje, ki živijo težko, trdo, ki morajo razmišljati trikrat, preden enkrat obrnejo dinar, ki ga imajo na voljo. Statistike kažejo, da je takih Slovencev 6 do 7%."

Po Kavčičevi ugotovitvi je torej nad sto tisoč tako siromašnih Slovencev v socialistični republiki, da morajo trikrat premisliti, predno obrnejo dinar, ki ga imajo na razpolago.

Če tem stotisoč siromakom prištejemo še deset in deset tisoče slovenskih delavcev in razumnikov, ki so zapustili domovino in si služijo kruh širom Evrope, tisoče in tisoče takoimenovane tretje emigracije, to je tistih, ki so se izselili tekom tridesetih let komunističnega režima v Avstralijo, Švedsko, Norveško, Kanado, ZDA in druge države, in če še upoštevamo število samomorilcev in padanje rojstev, pridemo do spoznanja, da gre komunistični režim res silno "hitro naprej", toda ne k zboljšanju, ampak h gospodarskemu in moralnemu razkroju Slovenije.

Da bi Kavčič dokazal zboljšanje, ki ga je opeval, se je poslužil doslej še nepoznanega potvarjanja razmer pred drugo svetovno vojno. Trdil je namreč, da je bilo v stari Jugoslaviji v Sloveniji "mogoče 5 do 6 odstotkov takih, ki so bili onstran materialne nuje, ki so živeli bolje". Po tej logiki naj bi bilo pred vojno poldrug milijon Slovencev na "socialnem dnu", kakor označuje Kavčič tiste, ki trikrat razmišljajo, preden enkrat obrnejo dinar. V zaključnih besedah je namreč dejal:

"V teh tridesetih letih smo vendar ta odnos obrnili. Menim, da so možnosti, ob moralno politični zavesti pa moramo dobiti tudi sredstva, da tiste Slovence, ki so na našem socialnem dnu, dvignemo in v čim krajšem času za njih ustvarimo nekoliko boljše življenje in jih rešimo vsakodnevnih stisk, včasih tudi pomanjkanja in, lahko rečem, tudi nerazumljive in nepravične revščine."

Prepričani smo, da Kavčič sam ni verjel svojim besedom in tudi ne navzoči stari partizanski veterani, ki so Kavčičeva izvajanja nagradili z aplavzom, da z njim potolažijo svojo vest, v kolikor jo še imajo.

S. S.

BESEDA IZ NARODA

Nihče ni rad v bolnišnici, pa če je najboljša . . .

CLEVELAND, O. — V soboto po Novem letu sva se peljala z ženo na obisk. Komaj sva dobro zavila od doma, je začel avto nekam čudno šumeti, nato pa ropotati, ker je bila ena guma prazna. Gasolinske postaje so bile v okolici zaprte, pomoči v bližini nobene in tako mi ni ostalo drugega kot sleči površnik in se lotiti menjave kolesa. Če je človek v boljši obleki, za tak posel ni posebno pripraven, ker se trudi, da ne bi po nepotrebnem obleke zamazal.

Odprl sem prtljažnik in segel globoko vanj po rezervno kolo, ki je bilo kar težko. Potegnil sem ga do roba, pa ga previdno držeč daleč od sebe vzel iz prtljažnika in ga postavil na tla. Nekaj me je nenadno zabolelo v križu, toda vnet, da bi kolo čim preje zamenjal, sem na to pozabil. Težko je bilo odviti vijake, ker kolesa že več let nisem menjal in je bilo vse zatrdelo. Treba je bilo močno pritegniti.

Ko sva bila z ženo na cilju, mi je leva noga sunila nekam čudno na stran in kar težko sem se vzpel preko praga v hišo. Upal sem, da bo "že minilo", pa ni, bilo je vsak dan slabše in končno ni kazalo drugega, kot iti do zdravnika. Dr. Spech me je malo pretipal, povprašal, kje boli, pa ugotovil: Disk (mehka vezava med vretenci v hrbtenici) vam je počil. Treba bo operirati, če ne bo boljše. Domenila sva se, da bova z operacijo počakala, ker morda se pa le kako izboljša. Dal mi je neke tablete in odracal sem trmasto domov, da na operacijo ne pojdem, pa naj bo že kakorkoli . . . Prav tiste dni sem namreč pripeljal ženo iz bolnišnice, kjer je prestala večjo, težko operacijo.

Čez nekaj mesecev sem se spet oglasil pri zdravniku, ko me je stiskalo pri srcu in me nekaj grizlo pri dvanajsterniku. Odločil je: V bolnišnico! Ni kazalo ugovarjati, saj na resničnem pregledu že nisem bil nad 20 let.

Znašel sem se v St. Vincent Charity bolnišnici, kjer so me vljudno in prijazno sprejeli ter me po opravljenih formalnostih odpeljali v bolniško sobo, kjer je bil že neki težji bolnik. Dr. A. Spech je uredil vse, kar je bilo treba, že preje in naročil preiskave. S temi so začeli prvi večer, pa jih nato nadaljevali skozi štiri dni. Pretipali in preslikali so me od glave do peta. Še nisem opravil z enim zdravnikom, me je že iskal drugi . . . Vsi so bili vljudni, postrežljivi, vsak je hotel svojo nalogo opraviti temeljito. Tudi bolniške strežnice in sestre so bile prijazne in postrežljive, da sem se naravnost čudil. Tekom let so se razni prijatelji in znanci pritoževali nad postrežbo v naših bolnišnicah, nad strežnicami in sestrami, ki "jim bolniki niso prav nič mar".

Ko sem prišel v St. Vincent Charity bolnišnico, sem se sprijaznil z mislijo, da bo treba potrpeti, "saj itak ne bo za dolgo", kot sem se tolažil. Pripravljen na "zanikrnost" sem bil nad prijazno in ljubeznivo postrežbo iznenaden, posebno še, ko ta ni popustila in mi je postalo očitno, da se vse osobje trudi, da bi se bolniki dobro počutili. To sem videl pri svojem sosedu, ki mu je rak razjedal grlo. Strežnice in bolniške sestre so bile vedno pri njem in mu pomagale na vse načine, da bi bolečine lažje prestajal. To so delale z razumevanjem in sočutjem, ne z nevoljo!

Hrana je bila na izbiro. Vsak je dobil, kar je prejšnji dan izbral na jedilnem listu, ki so ga prinesli v sobo, če seveda ni bilo kakega posebnega zdravnikovega naročila. Bilo jo je več kot dovolj, bila je okusna in dobro pripravljena. Spraševal sem se, le čemu se ljudje toliko pritožujejo zaradi hrane, ko je ta boljša kot v marsikaterem hotelu.

Obiskal me je hišni duhovnik, nato pa še duhovnik iz domače fare. Tudi v tem pogledu je bilo vse poskrbljeno.

Pred leti sem bil v bolnišnici v Ljubljani, kasneje v Muenchenu na Nemškem, pa tudi v nekaterih v tej deželi. V različnih krajih in državah so bolnišnice različno urejene in seveda na različni ravni glede splošne in posebej glede zdravniške oskrbe.

Med ameriškimi in evropskimi je v pogledu zdravstvene oskrbe vsekakor velika razlika. Evropska bolnišnica ima svoje zdravnike, ki vzamejo bolnika v popolno oskrbo, in zdravnik, ki je bolnika poslal v bolnišnico, nima poklicno z njim nobenega opravka več. V naših ameriških bolnišnicah je bolnik v bolnišnici še vedno v oskrbi svojega domečega zdravnika, ki pokliče k pregledom in na posvet strokovnjake, v kolikor smatra to za potrebno in v kolikor seveda bolnik sam želi. Hišni zdravniki so v veliki večini ameriških bolnišnic na razpolago le za nujno pomoč in splošne preglede. O vsem se morajo posvetovati z bolnikovim zdravnikom, če ga je le mogoče doseči.

Po organizaciji in višini strokovne zdravstvene oskrbe imajo evropske bolnišnice brez dvoma nekatere prednosti, ameriške pa naj bi s tem, ko puste bolnika v oskrbi njegovega d o m a č e g a zdravnika, dajale temu nekaj več ugodja, ker ima opravka z zdravnikom, ki je skrbel za njegovo zdravje že skozi leta, sta torej stara znanca in njun medsebojni odnos je tesnejši in zaupnejši.

St. Vincent Charity bolnišnica je bila ustanovljena pred več kot sto leti, ko je bila potreba po taki ustanovi med državljansko vojno in po njej velika. Vodniki mesta Clevelanda so se tedaj obrnili na prvega katoliškega škofa v mestu msgr. Amadeusa Rappeja s prošnjo, naj ustanovi bolnišnico, ki bi jo naj vodile usmiljene sestre sv. Avguština. Zbrana so bila sredstva in 10. oktobra 1865 je bila odprta bolnišnica z 80 posteljami na E. 22 St. in Central Avenue.

Ta bolnišnico je dobila prvi operacijski paviljon v Clevelandu, bila prva, kjer so vršili operacije odprtega srca. Zdaj ima 440 postelj in preko 1100 uslužbencev, ki vrše razne naloge pri oskrbi bolnikov, pri napravah in službah. Najnovejši del bolnišnice "Južna stavba" je bil odprt šele leta 1965 prav za stoletnico obstoja bolnišnice.

Pri bolnišnici je šola za bolniške sestre od leta 1898. V njej uče mlada dekleta, kako pomagati bolnikom, kako jim streči, jih tolažiti, skratka jim biti v pomoč v vsem, tako telesnem kot duhovnem, kolikor je seveda to v njihovi moči in okviru njih nalog. Skrb za bolnike naj izhaja iz krščanske ljubezni do bližnjega, naj bo torej res požrtvovalna, polna ljubezni do trpečih in ne le mrzla služba, ki jo je treba vršiti, da dobi človek sredstva za lastno preživljanje . . .

V tej bolnišnici deluje cela vrsta slovenskih zdravnikov. Z mano sta imela v glavnem opravek dr. A. Spech in dr. V. Meršol ml., specialist za grlo, ušesa in nos. Oba sta skrbna in prijazna, oba strokovnjaka, pa tudi človeka, ki skušata pomagati po svojih najboljših močeh.

Ko so bile vse preiskave opravljene, je prišel neko jutro dr. A. Spech dobre volje in nasmejan ter mi veselo povedal: Operacije ne bo treba, vsaj zdaj ne! Seveda naj nič težkega ne vzdigujem, ne delam nobenih predklonov in poklonov, ker to moji hrbtenici ne dene dobro. Povprašal sem ga, kaj pa vse ostalo? Premeril me je z dolgim pogledom, nato pa dejal: Nič posebno nevarnega. Če upoštevamo leta, bo še kar šlo! Nasvetoval mi je manj dela, pa več počitka, če želim še kaj časa ogledovati clevelandske lepote.

Kar vesel sem se začel pripravljati na pot domov. Bolnišnica je lahko še tako udobno urejena, je lahko najboljša toda nihče ni rad v njej dalj, kot je nujno potrebno!

*

Tole sem napisal, ker mi je zadnjič v razgovoru stari prijatelj dejal, da radi pozabljamo na usluge, ki nam jih ljudje vrše in smatramo, da je vse to le njih dolžnost! Seveda je njih dolžnost, toda je v tem tudi veliko dobre volje, veliko požrtvovalnosti, človekoljubja, ljubezni do bližnjega! Vsi ti zaslužijo priznanje, kot ga zaslužijo vsi, ki se trudijo in žrtvujejo za svojega bližnjega, za skupnost, ki čutijo dolžnost pomagati, sodelovati, kjerkoli je le priložnost in možnost!

Prisrčna hvala vsem, ki so se me spomnili, mi pomagali, prav posebna pa za vso strokovno pomoč in prijateljsko postrežljivost zdravnikoma, rojakoma dr. A. Spechu in dr. V. Meršolu!

V. L.

Upokojenci potujejo na izlet v Kanado

EUCLID, O. — Upokojenci potujemo v Kanado. Ne bo nas malo, saj se nas je zbralo kar za dva cela avtobusa. V Euclidu smo vedno bolj živahni, si ne damo miru, kot da smo vedno v veseli družbi. Tako bo tudi na izletu v Kanado. Kar tri dni in dve noči bomo zdoma! To bo petja in veselja!

Ogledali si bomo med drugim tudi Kanadsko Narodno razstavo v Torontu, največjo svoje vrste v Kanadi, ki se ponavlja iz leta v leto in je tudi vsako leto večja.

Glejte vsi, ki ste se prijavili za ta izlet, da boste o pravem času na mestu pri Slov. društvenem domu na Recher Ave. Avtobusa bosta odpeljala točno ob 7. zjutraj 30. avgusta. Vsak naj vzame s seboj državljanski papir, če ni bil rojen v ZDA, ali pa seveda potni list, če ga ima. Vsi drugi pa tudi glejte, da boste imeli s seboj kako izkaznico ali potrdilo, s katerim je možno dokazati, da ste rojeni v ZDA.

Na svidennje 30. avgusta zjutraj pred 7. pred SDD na Recher Avenue!

K. Stokel

Rev. Leon Kristanc:

Spomini na lepe dni pri Novi Štifti pri Ribnici

(Nadaljevanje)

Take manifestacije katoliške zavesti, takega sprevoda s pestrimi skupinami in prizori mladih ljudi, takega navdušenja ob vriskanju svobodne slovenske mladine slovenska prestolnica še ni videla. Stal sem na stopnicah velike hiše takratne Zadružne zveze ob Dunajski cesti v bližini železniškega prelaza. Dekan in kolega sta mi radevolje ustregla, da sem po jutranji maši z motorjem hitel v Ljubljano in tako sem videl to slavje. Ob obeh straneh ceste je bilo nagneteno gledalcev in "živio" klicev. Ko le ni bilo še konca sprevoda v osmerostopih, je nekomu ušlo: "Od kod se jemljejo, Kaj vse so ti farški hudiči po treh letih svobode že spravili skupaj!" Sosed, ki je tudi imel sokolski znak v gumbnici, mu pritrdi: "Kaj takega mi ne zmoremo." "Imate prav," se jima oglasi postaven mož v lepi obleki — "kar spravita vaše plehke v žep; to, kar vidimo, je naš ponos in moč naroda." Navzoči so mu zaploskali, godba pa je mimo igrala Triglavsko koračnico.

Tudi popoldanski nastop s čudovitimi, zajemljivimi prizori telovadne spretnosti v mogočni areni okusno okrašenega Stadiona, kjer je bil ves prostran prostor natrpan do zadnjega kotička, je vse navzoče zopet očaral, ko se je med igranjem godbe "Naprej zastave Slave" kar vsulo v areno nad 1900 fantičev s slovenskimi zastavicami v rokah, in so jo v lahkem teku ob obeh straneh v razmaknjenem dvostopu obšli ter se pred častno tribuno vrinili med nasproti prihajajoči vrsti, in se končno kot beli golobčki razleteli po areni k posameznim vrstam in se tako že razvrstili k prvi prosti vaji. Vsa popoldanska prireditev z raznovrstnmi telovadnimi točkami, veletoči in akrobacijami, z orodno in talno telovadbo v spremstvu godb, je bila zopet triumf praznika katoliške mladine, katerega sta se udeležila tudi velik prijatelj Slovencev knez Pavle (stric in namestnik mladoletnega kralja) in knjeginja Olga, kot pokrovitelja, ter visoki državni predstavniki z ministrom dr. Antonom Korošcem v sredini in zastopniki Cerkve s škofom dr. Rožmanom na čelu — in so vsem, zlasti slednjima, gledalci in nastopajoči ponovno prirejali navdušene ovacije. Narod je pokazal svojo hvaležnost in vse svoje zaupanje ob prazniku slovenske mladine, katera jim je tisti dan obnovila svojo zvestobo.

Je zopet zanimivo! Ko so tri leta kasneje za praznik Rojstva Marijinega 8. septembra 1941 pri Novi Štifti praznovali 300-letnico začetka zidanja sedanje božjepotne cerkve, bilo je v času okupacije, se je zbrala okrog cerkve ogromna množica ljudi. Že večer popreje, bila je nedelja, so h koncu jubilejne tridnevnice morali opraviti vso pobožnost zunaj na prostem, ker je bila cerkev daleč, daleč premajhna. "Marija, vse ljudstvo k Tebi hiti, Marija, pomagaj, reši nas Ti!" Za sklep je na praznik zopet prišel škof G. Rožman in je vodil sklepno procesijo ter po vsem končanem n e p r e g l e d n i množici podelil papežev blagoslov — zadnji, podeljen ob taki priliki na deželi, ker kmalu so se razmere tako zaostrile, da je bil nadpastir navezan le na Ljubljano, razen par izjem podelitev sv. birme v ljubljanski okolici, kar se je pa v sili razmer vršilo v vsej skromnosti. "Slovenska mladina" že pri Novi Štifti v slikovitih krojih ni več nastopila; sporazumno so se fantovski odseki in dekliški krožki sami razšli, da ne bi bili prisiljeni služiti okupatorju za njegove parade, in so tako tudi rešili društveno imetje; prosvetni domovi in dvorane so pa že itak bile zasedene po okupatorjevem vojaštvu. Zadnjo prireditev Lahi sicer niso motili, čeprav jih je kar mrgolelo vsepovsod, kar je vzbujalo negotovost in upravičen strah.

Med vojno je bila tudi Nova Štifta znatno poškodovana. Ena bomba je padla celo na cerkev in prebila obok nad velikim oltarjem, pa — čast Bogu! — oltar sam in Marijin tron ni bil poškodovan, Marija je varovala svojo lastnino. Druga bomba je padla na samostansko poslopje, do ognja in še večje škode pa le ni prišlo. Zob časa je že pred vojno in še preje veliko poškodoval zlasti na dragocenih oltarjih. Kot rečeno že v začetku teh sestavkov, Novo Štifto za 300-letnico še vedno obnavljajo; seveda v kolikor jim dana sredstva dopuščajo. In predno bo vse končano, bo treba še mnogo pomoči tudi v denarju in so odvisni le od milodarov. Med naročniki in čitatelji Ameriške Domovine vas je precej, katerim je Nova Štifta gotovo tudi v lepih spominih. Vsi, kateri zmorete, vas tem potom prosim za denarno pomoč, vsak dolar bo dobrodošel! Pošljite Upravi cerkve pri Novi Štifti, p. Sodražica; lahko pa pošljete tudi meni in bom poslal cerkvi po najbolj varni in zanesljivi poti. Vse naj Vas z ljubim Sinom blagoslavlja nebeška Mati Marija!

Rev. Leon Kristanc
3700 N. Sutter St. #103
Stockton, Calif. 95204

Vesti iz Slovenije

V novih prostorih kliničnega centra so predstavniki slovenske republike ter skupnosti socialnega zavarovanja iz Ljubljane, Novega mesta in Kranja podpisali akt, s katerim so zagotovili finančna sredstva za dograditev kliničnega centra.

Podpisniki so podpisali obveznost za 230 milijonov dinarjev, s katerimi bodo do leta 1974 popolnoma d o k o n č a l i ureditev vrhunske slovenske zdravstvene ustanove.

*

V mnogih zasavskih podjetjih niso mogli izplačati plač, ki jih redno plačujejo vsakega 15. v mesecu. Težave so nastale, ker kupci ne plačujejo . . . Plač niso dobili rudarji v Trbovljah, v Hrastniku, delavci strojne tovarne iz Trbovelj in Energoinvest-Varnost Zagorje.

*

Mariborska tekstilna tovarna je bila pred letom v težkem finančnem položaju in bančniki Mariborske banke so jo vzeli pod 'nadzorstvo'. Zahteva bančnikov je bila: znižati odvečno delovno silo. Zares so zmanjšali število delavcev od 5500 na 4448, pa pravijo, da jih bo treba odpustiti še okrog 400.

Kljub zmanjšanju delovne sile se je lani produktivnost povečala za 12%, dočim se je pred leti le za 3%. In sedaj prihaja MTT spet k moči. Sprašujejo se pa, ali morajo delavci sedaj bolj garati!

Pravijo, da ne, ampak da le bolje delajo! Sicer so pa dve tretjini plač odslovljenih delavcev razdelili preostalim delavcem in se je sedaj dvignila povprečna plača na 1270 dinarjev. Toda odslovljeni delavci — kje so dobili delo — najbrž v tujini, če jih je seveda zaradi let hotela sprejeti.

*

Tudi v Murski Soboti so imeli "prekinitev dela". Delavci enote Avtopark podjetja Potrošnik so 14. julija prekinili delo za dve uri in pol z motivacijo, da niso pravično plačani in da dobijo le 8%, medtem ko na drugih oddelkih delijo presežke in vlagajo veliko denarja v nove objekte. D i r e k t o r podjetja Štefan Toth je dejal, da gre le za manjše število nezadovoljnežev, ki jih je razburilo izplačilo akontacije za učinek v doseženem prometu upravnemu osebju. Po njegovih besedah veljajo za šoferje drugačni kriteriji nagrajevanja, ki je podrejeno mesečnemu učinku prevoženega blaga in obsegu prevoza.

*

Člani Slovenskega okteta so prvi zapeli v Št. Vidu pri Stični na pevskem srečanju 21 zborov iz vse Slovenije, trije so bili iz zamejstva. Iz Doberodba je prišlo PD "Jezero", iz Pliberka PD "Edinost" in iz Gornjega Semika na Madžarskem PD "Pavel, Avgust".

*

V Sloveniji je pomanjkanje domačih kmetijskih strojev in jih zato uvažajo iz Avstrije in Italije. Zdaj se je odločila tovarna Gorenje, da bo v svojem obratu v Muti začela izdelovati traktorje v sodelovanju s francoskim podjetjem Bouyer. To bo mali enoosni traktor s 5 ali 6 konjskimi silami in z okrog 30 priključki. Stal bo predvidoma okrog 9,500 dinarjev ($633).

KAREL MAUSER:

VELIKA RIDA

Prav v kotu vrta je bil velik grm pelina. V žganje ga je namakal, da ga je imel za žejo in zdravje.

Smrečnik se še prav dobro spomni, da se je tisti pelin na moč dolgo držal. Še med pšenico je zelenel, hudir, kakor za spomin na Sovnika. Zdaj ga ni več, pa tudi Sovnika že zdavnaj ni.

Čudno težko je staremu Smrečniku. Folteja ni doma, Agata v naizbi veka, ozimina pod snegom pa raste, a ne ve, za koga.

Počasi se je Smrečnik obrnil nazaj proti hiši. V veži je skoraj zadel ob Agato, ki je z mokro hadrco skušala umiti oči.

"No!" je butnilo iz starega.

Nič ni rekla, samo pogledala ga je tako, da je staremu vzelo besedo. Naravnost v izbo je šel in skoz okno videl, da je Agata šla čez dvor in zavila nekam na vas.

Nenadoma je začutil, da je veliko narobe. Življenje gre sicer vedno naprej, toda teče kakor v krogu. Žinjaš, da je mimo, pa se vrne in ti spet pokaže vse, kar je bilo napak. Sovnika je prineslo in njegovo fačo, njegov pelin med pšeničnim klasjem.

In če Smrečnik zapre oči, se mu zdi, da se tisti pelin spreminja v Oštirnikovo Agato. Grenka je, čeprav je med bogato Smrečnikovo pšenico.

* * *

Pri Račniku se je zime zveselila posebno Mojca. Račnik je že nekaj dni sem s priprtimi očmi oprezal za njo. Med vosami se mu je lovil nasmeh, ki ga pa pred Nantejem ni hotel pokazati. Da libeč ne bo žinjal, kako je neumen.

Mojci je bilo neznansko nerodno. Pri južini se je včasih prav silila, da je jedla. Z žobarjenjem je skušala zakriti, da ne poje veliko, toda pogled starega Račnika jo je tako begal, da ni vedela, kako bi se obrnila.

Po Treh kraljih je bilo, ko se ji je južina kar čisto ustavila. Stari je pričel kuntrati, Mojca, vsa črnjeva, je s prosečimi očmi obstala na strini.

Zdaj je bilo pa strini dovolj: "Na miru jo pusti, revo," je zarunkala nad starim. "Jaz že vem, kako je. Vidva sta pa trda kakor natan."

"O," je stari mežiknil Nanteju, potlej se je nagnil proti Mojci: "Mojca, lezi pa ti bo odleglo. Ko je naša Nanteja čakala, je tudi več barti tako naredila."

Mojca je skoraj tekla do vrat.

Strina se je razkošatila, porinila skledo od sebe in jezno rekla:

"Trap!" — Potlej se je zasukala še do Nanteja:

"Ti pa tudi. Činč, lahko bi vedel, da se s tako žensko drugače žobari." In je odšla iz izbe.

Nantej je videl vesele atejeve oči in samemu mu je šlo na smeh. Strmel je v zaprta vrata, potlej pa hitro vstal in odšel.

Stari Račnik je vzdignil kozarec s kislim moštom, ga zvrnil, nato pa skoz okno gledal v razgaženi sneg, ki so ga prinesli sv. Trije kralji. Pa mu je bilo v tem hipu vseeno, če bi ga nasuli prav do strehe. Da le ve, kako je. Saj je slutil, barati pa ni mogel; ko pa še Nanteju ni povedala. In je bil vesel, da se je tako naredilo, da je Agata odšla k Smrečniku. Čudna je sreča. Takrat te srenča, ko žinjaš, da si jo zgrešil.

Nantej je našel Mojco v naizbi. Strina je sedela pri njej in ji žobarila. Koj je vstala, ko je Nantej vstopil. Pa ni bila prav nič huda.

"Tako sem vesel, Mojca," je rekel in ji popravil lase, ki so ji zlezli na lica. "Jaz tudi," se je nasmehnila.

"In atej tudi," ji je šepnil na uho.

Potlej je zaprla oči in prav tiho rekla: "Agata je pa taka reva. Kaj more zato?" — Na stisnjene trepalnice so ji prišle solze.

Še Nanteju je postalo težko. "Kakor je božja volja," se je spomnil besed gospoda Antona.

Prikimala je, se vzdignila in se mu naslonila na ramo. In sta sedela tako dolgo, da je Nantej slišal, da po stopnicah prihaja strina.

Prinesla je kamiličnega čaja. Našobila se je proti Nanteju, Mojci pa veselo rekla: "Takle čaj je kakor nalašč. Boš videla. Samo koj toplega spij."

Vsi trije so se nasmehnili. Ko pa je strina šla nazaj skoz vrata, pa le ni mogla, da bi nad Nantejem ne znesla nejevolje:

"Trep trepasti. Tak si kot stari. Zemljo še pod snegom vidiš, Mojce pa ne. Uh!"

"Le kuntrajte, strina, le kuntrajte," se je Nantej smejal.

Mojca ga je držala za roko in, ko se je spomnila na čaj, je bil skoraj že hladen. Dobro, da strine ni bilo tako hitro nazaj.

* * *

Trije kralji so odkoledovali, pri Račniku pustili veselo novico, pri Smrečniku pa grenkobo, ki je dišala po Sovnikovem pelinu.

Napetost pri Smrečniku ni popustila. Agata je čutila, da sta Foltej in oče z očmi pripeta nanjo, da iščeta in tipljeta vanjo, čeprav nič ne barata. Nihče ni upal dregniti naravnost, toda čutila je, da tako ne bo moglo dolgo iti.

Na Svečnico je bilo, ko se je Foltej pijan privlekel iz Gorij. Smrečnik ga je sprejel z molkom in tudi Agata je molčala.

Tedaj je bruhnilo iz mladega: "Na čudno lepo je pri nas. Pri Račniku bodo zibali, pri nas pa..." Stavka ni skončal. Agata je planila v vek in rinila skoz vrata. Smrečnik se je počasi zasukal in zasrepel v sina.

"V Beljak naj gre. V Gorjah naj pa pijačo drugim točijo. Dovolj je enega križa za našo hišo."

Foltej se je pijano zibal, odkolavtral do peči in sedel. Stari je brez besede odšel iz naizbe.

Tako se je pri Smrečniku predrl mehur, ki se je gnojil že dolgo. Pijani Foltej ga je načel z ostro besedo. Agata je vedela, da je ljubezen osuta. Nalašč je odšla v Beljak in, ko je prišla od zdravnika, je rekla samo to, da mora iti tudi Foltej.

Nikoli ji ni rekel, če je šel, in tudi nikoli povedal, kako je bilo. Pa je zvedela, da je bil.

Čudno pa je bilo, da se je stari Smrečnik potegnil vase. Žobaril je, toda njegov žobar je bil kakor Sovnikov pelin. Agata se je pa spremenila. Vekala ni več. Folteju se je včasih celo zazdelo, da se mu posmehuje.

Videla je, da nazaj na Bistrico ni več poti. Živeti je treba. Oštirniku je povedala svoje in stari Oštirnik se je krivil pod udarci. Razločno je čutil, da je prodal svojo kri. Za div, ki je zdaj Smrečnikov in ne bo prišel več na Oštirnikovo. Smrečnikovega praga ni več prestopil.

Kakor hitro se je po vasi zvedelo, da Oštirnik ne hodi več k Smrečniku, so se jeziki po vasi koj spet zganili. No, zdaj Oštirnik vidi, kam je hčer prodal. Resen, Agata trpi, staremu mora biti pa tudi težko.

(Dalje prihodnjič)

Kaka sreča!

Prvi igralec: "Ali prideš nocoj še v kavarno?"

Drugi igralec: "Seveda pridem, saj sem že v drugem dejanju umorjen."

Prvi: "Ti si pač srečen, jaz se pa šele v petem dejanju, poročim."

Jože Grdina:

Po stopinjah Gospodovih

(Nadaljevanje)

Tedaj sem gledal predstavnike Arabcev v belih turbanih, kakor sem malo preje Jude pri steni žalovanja. Tam imajo Judje res besedo in se temu primerno tudi vedejo, a tam, kjer je bil nekdaj tempelj, pa ne. Tu so še vedno muslimanski Arabci gospodarji: v Omarjevo mošejo Judje nimajo vstopa, še manj, da bi ta kraj spremenili. Tedaj gorje! Saj še pri mošeji El Aksa malo da ni prišlo radi tistega požara do svete vojske. Kaj šele Omarjeva mošeja, ki stoji na kraju judovskega templja in je El Aksa napram nji prava malenkost. Judje pri Omarjevi mošeji zaenkrat požirajo le sline, gospodarji tega kraja pa zaenkrat še niso, gospodarji so tukaj še vedno Arabci, četudi imajo Judje vso deželo v svojih rokah. Judom gre silno veliko za ta kraj, in bi ga imeli rajši danes kot jutri. Omarjeva mošeja je za Jude zelo trd oreh in zato Judom v prvi vrsti gre: Tam, kjer je stal njih ponos — tempelj mora biti v njih rokah, da postavijo nov tempelj. Kako se bo stvar zasukala, je pa veliko vprašanje.

Jaz v Omarjevo mošejo to pot nisem šel. Prvič radi petka, ki je mohamedanski praznik, drugič pa, ker ni bilo časa. Temeljito sem si jo ogledal l. 1953. Tako to pot nisem silil tja. Le zunaj sem gledal krasno osemoglato stavbo z mogočno kupolo, nad katero se dviga polmesec: znamenje preroka Mohameda, ki daleč naokrog naznanja, da je Omarjeva mošeja, ki stoji na kraju judovskega templja, molilnica muslimanov, prva za Kabo v Meki. Jeruzalem so poteptali neverniki, kot je to napovedal Jezus sam; tempelj pa je bil do tal porušen. Na kraju nekdanjega templja je kalif Omar l. 638 postavil navadno molilnico, katero so njegovi nasledniki povečali in olepšali. Križarji, ki so zavzeli Jeruzalem, so jo leta 1099 spremenili v cerkev. Ko je zmagoviti sultan Saladin potolkel križarje ter zavzel Jeruzalem, je l. 1167 postavil nad skalo, kjer so Judje darovali daritve Jehovi-Bogu, krasno mošejo, ki še danes stoji in o njej gre glas, da je najlepša na svetu. Torej čudnega nič, da so Arabci gospodarji mošeje, ki še vedno nosi ime kalifa Omarja. Judje še danes jokajo nad izgubo templja, pa požirajo le sline, dokler Bog, ki so ga Judje stoletja častili in mu darovali klavne daritve, ne odloči drugače.

Na kraju nekdanjega templja pod kupolo mošeje je raskava, gola rjava skala, kjer je nekdaj bil žrtvenik, na katerem so darovali. To je edini ostanek nekdaj ponosnega templja. Tako se danes lahko jokajo nad izgubo svojega nekdanjega svetišča.

Zgodovina kraja, kjer je stal tempelj in je danes Omarjeva mošeja, sega daleč nazaj, prav v Abrahamov čas, nekako nad 2000 let pred Kristusom. Ime kraja je gora Morija, kar pomeni v hebrejščini prikazen Jahveja. Tu sem je prišel očak Abraham, katerega ime je prvotno bilo Abram, katero pa mu je Bog ob zavezi z njim spremenil v Abraham. Abraham ni bil domačin, pač pa je prišel sem iz kraja Ur v Mezopotamiji. Bog ga je poklical. V Mojzesovi knjigi se bere:

"Gospod je rekel Abrahamu: Pojdi iz svoj dežele in od svoje rodovine in iz hiše svojega očeta v deželo, ki ti jo pokažem! Naredil bom iz tebe velik narod in te blagoslovil; poveličal bom tvoje ime in bodi v blagoslov. Blagoslovil bom tiste, ki bodo tebe blagoslavljali, in preklel tiste, ki bodo tebe prekinjali, in v tebi bodo blagoslovljeni vsi rodovi na zemlji.

Abraham je šel na pot, vzel s seboj svojo ženo Saro in končno preko Egipta prišel v deželo Kanaancev, kjer se je nastanil v dolini Mabre, pri Hebronu, kjer je potem kupil od Hetitov njivo Makpelo z dvojno votlino. Tam sta Abraham in njegova žena Sara tudi pokopana. Ko sem bil l. 1953 v Palestini, tedaj že Izraelu, sem se peljal tudi v Hebron, da obiščem Abrahamov grob, kar se mi je posrečilo le delno. Od zunaj sem videl stavbo, v notranjost pa, ker nisem imel posebnega dovoljenja, nisem mogel.

Toliko mimogrede o Abrahamu, očetu Izraelcev, odnosno Judov. Na goro Morijo je prišel tudi Abraham s sinom Izakom, da ga daruje Bogu. Abrahamu je bilo silno težko, toda poslušen Bogu, ki je Abrahama preizkušal v pokorščini, je šel, da opravi daritev; z drvami na rami je stopal Izak. Ko je Abraham položil sina na grmado drv, je stegnil roko, v kateri je držal nož, ko zakliče angel: "Ne steguj roke na dečka in nič žalega mu ne stori. Zdaj vem, da se bojiš Boga." Abraham je potem daroval ovna, ki je tičal v trnju. Oče Abraham se je ves vesel vrnil s sinom domov, ko je tako dobro napravil to preizkušnjo. Bil je poslušen Bogu: Prijatelj božji.

Ta svetopisemski dogodek je lepo ovekovečen na svodu kapele na Kalvariji, kjer je bil Jezus križan. Na grmadi drv leži mladi Izak, poleg njega stoji oče Abraham z visoko dvignjeno roko, v kateri drži nož. Lepa primera daritve na križu s to razliko, da Izaku ni bilo treba umreti. Jezus je šel prostovoljno v smrt, da na križu odreši človeški rod.

Na Morijo je prišel tudi salemski kralj Melkizedek, ki je bil zaeno duhovnik Boga Najvišjega ter tu daroval kruh in vino, ki sta bila predpodoba nekrvave daritve Nove zaveze, sv. maše. Njegovo ime se imenuje pri sv. maši po povzdigovanju: Veliki duhovnik Melkizedek.

Tu, kjer je nekdaj stal tempelj, je bilo gumno Ornana Jebusejca. Za časa kralja Davida je divjala kuga, ki je pobrala že 70,000 ljudi. David vidi prikazen: Angel Gospodov je stal na gumnu Ornana Jebusejca na Moriji, v roki je držal gol meč naperjen proti Jeruzalemu. David in starešine, oblečeni v spokorna oblačila, padejo na svoj obraz. Po preroku Gadu ukaže Gospod Davidu, da naj zgradi na gumnu oltar. David kupi gumno od Ornana Jebusejca ter postavi oltar Gospodu, nato zbira sredstva za svetišče. Njegov sin Salomon je potem na Moriji sezidal tempelj, goro pa pozidal tako, da se je ob tem širokopoteznem delu spremenila v pravo široko planjavo, takozvani Tempeljski trg, kakršen je še danes. Tak podzid gore Morija je ogromna stena zapadni strani, takozvani Wailing Wall — Stena žalovanja, kamor so hodili Judje skozi stoletja jokat. Ta velika stena je še iz Salomonovih časov sestoječa iz velikih kamnitih kvadrov in človek se pri pogledu na te velike štirioglate kamne naravnost čudi, kako so v tistih časih mogli spraviti sem ter z njimi napraviti podzid gore Morija.

Tisoče in tisoče delavcev in kamnosekov je pri graditvi templja delalo skozi sedem let. Na Libanonu so posekali cele gozdove ceder in vse je bilo na delu za prekrasno hišo božjo, ki je bila pravi čudež. Postavili so tempelj pravzaprav Feničani, ker Izraelci niso bili bogve kako imenitni stavbarji. Tempelj je bil gotov nekako okrog l. 1000 pred Kristusom. Veliko je bilo slavje, ko je Izrael daroval daritve v krasnem Salomonovem templju.

Skozi štiri stoletja je stal Salomonov tempelj. Judje so se pregrešili zoper Boga: Sledila je kazen. Mogočni babilonski kralj Nabukadrezzar — Nabuhudonozor je l. 586 pred Kr. prihrumel z vojsko pred Jeruzalem in ga razdejal; poveljnik vojske Nabuzardan je zažgal tempelj, vse zaklade pa odnesel v Babilon, kamor so morali Judje kot sužnji. Prerok Jeremija je jokal nad razvalinami Jeruzalema, da je bi od solz napol slep. Judje so delali pokoro za svoje grehe.

(Dalje sledi)

Kakšno navidezno ceno naj dolar zdaj dobi?

WASHINGTON, D.C. — To vprašanje je hitro postalo sporno med zvezno vlado in nekaterimi njenimi strokovnimi, toda neodvisnimi zavodi. Zvezna vlada je šla na svoje okope: pretrgane so vse vezi med zlatom in dolarjem in nima prav nobenega smisla načenjati debato o bodoči ceni zlatega dolarja.

Mednarodni denarni sklad, ki je sicer ozko povezan s financami ZDA, misli drugače.

Ima pred očmi mednarodno gospodarstvo, dočim ZDA misli le na ameriško. Mednarodno gospodarstvo si z navadnim papirnatim dolarjem ne more dosti pomagati, saj je nad 25 let eksperimentiralo z njim in pri tem moralo stalno računati z valutnimi krizami. Zato svet potrebuje vsaj nekako oceno, koliko je dolar vreden, ako merimo po ceni za zlato.

V upravi Mednarodnega denarnega sklada sicer ne imenujejo nobene nove cene za zlato, izbražene v dolarjih, pa vendar mislijo, da bi na primer cena $37.80 za unčo zlata bila primerna. To bi pomenilo 8% razvrednotenje dolarja, kar bi znašalo komaj 50% tega, kar želijo doseči drugi predlogi o devalvaciji dolarja, ki gredo tudi do 15 do 20%.

Mednarodni denarni fond bo skušal p o m a g a t i organizirati mednarodno konferenco, ki naj se peča izključno s tem vprašanjem.

Hanoi se hoče zavarovati

WASHINGTON, D.C. — Vesti iz diplomatskih krogov, ki imajo stike s Severnim Vietnamom, trdijo, da v Hanoiu niso prav prepričani, da jih ne bo Peiping pustil na cedilu, ko se bo razgovarjal z Združenimi državami o novih medsebojnih odnosih. Zato so se začeli razgovarjati z Moskvo o možnosti povečanja pomoči, če bi prišlo do trenj s Peipingom.

Peiping trdno podpira Hanoi v zahtevi po popolnem ameriškem vojaškem umiku iz Južnega Vietnama, manj odločen je v zahtevi, da mora dobiti Južni Vietnam koalicijsko vlado, v kateri naj bi bile zastopane vse "domoljubne, demokratične" sile in skupine, seveda v prvi vrsti rdeča Osvobodilna fronta.

Kitajska prispeva Severnemu Vietnamu manjši del pomoči, nekako med eno četrtino in eno tretjino, vse ostalo pride iz Sovjetske zveze in njenih satelitov. Kljub temu je Kitajska za Severni Vietnam bistvenega pomena, ker je njegova neposredna soseda, med tem ko je Sovjetska zveza precej daleč.

Stari Sirmium odkopavajo

SREMSKA MITROVICA, SFRJ. — Vzdolž ceste Matije Gubca vneto razkopavajo Amerikanci in Jugoslovani, da bi čim preje in v čim večji meri odkrili ostanke starega rimskega mesta Sirmium, po katerem je pokrajina dobila svoje ime Srem.

Sirmium je bil v cesarski dobi veliko mesto in cesar Konstantin Veliki naj bi ga bil celo hotel izbrati za svojo prestolnico, predno se je odločil graditi Konstantinopel na mestu starega Bizantija. Velikost mesta Sirmium je bila do neke mere dvomljiva, to vprašanje je sedaj delno pojasnilo odkritje hipodroma, ki so ga imela samo velika mesta Rimskega imperija.

Mesto Sirmium je po 8 letih obleganja padlo leta 583 v roke Avarom in se ni nikdar več dvignilo. Vzhodni Rimski imperij je oslabel v taki meri, da ni več silil preko Save in Donave, saj ni mogel držati trdno v roki niti predelov južno od njih, ki so jih skoro poselila slovanska plemena.

Dvojčici v imenu

Las Vegas je mesto v Nevadi, pa tudi v New Mexico. V španščini pomeni to "trate".

Help Wanted Male or Female

COOK

Soup and sandwiches, 10 a.m. to 1 p.m. Monday thru Friday.
1301 Marquette 361-8997
(162)

PRI MALIH JE TREBA ZAČETI — Politiki so skušeni ljudje vsaj v pogledu vpliva na soljudi. Zato jih vidimo, kako pestujejo in poljubljajo otroke ali se z njimi razgovarjajo, kot tukaj predsednik Nixon na letališču Andrews letalskega oporišča pri Washingtonu, D.C. Malček še nima pravice voliti, imajo pa jo njegovi starši, morda tudi bratje in sestre. Za glasove pri volitvah se je treba truditi, truditi vedno, ne le tik pred volitvami!

Otroci in cigarete

V Osnabruecku (ZRN) so vprašali učence, stare 13 do 15 let, zakaj kadijo. Večina mladincev in mladenk kadi zato, ker kadijo tudi njihovi starši, in sicer 78 očetov in 22 mater na vsakih sto. Iz tega razloga kadi 37 odstotkov učencev in učenk. Med dekleti je skoraj prav toliko kadilk kot med fanti.

MALI OGLASI

V najem
4-sobno stanovanje spodaj, zadaj, se odda dvojici na 7208½ St. Clair Avenue. Parna kurjava. Kličite HE 2-2041
(162)

Hiša naprodaj
Euclid — bungalow, blizu slov. doma in cerkve sv. Kristine, 3 spalnice, klet, razvedrilna soba, garaža, 50 x 150 lot, v srednjih 20h. Lastnik 481-6859.
(162)

Hiša naprodaj
v Euclid zidana Duplex hiša, 8 sob, jedilnica, garaža, dobra bus linija, 20 let stara; v 40h. Kličite lastnika 481-0743.
—(164)

V najem
4-sobno čisto stanovanje s kopalnico in garažo, zgoraj, se odda na 1110 E. 64 St.
Kličite 431-1677
—(164)

Hiša naprodaj
Lastnik prodaja 2-družinsko hišo, 6-5, vsa podkletena, dva plinska furneza, dve garaži, na E. 67 St. Kličite 391-5569
—(164)

V najem
Oddamo 3 sobe zgoraj, furnez, porč in klet, samo Slovencem. $40. Oglasite se po 6. uri na 1124 E. 77 St.
—(162)

V najem
3-sobno, na novo dekorirano stanovanje in kopalnica, zgoraj, se odda v najem na 5902 Prosser Avenue. Kličite 881-0955.
(163)

Lastnik prodaja
dve lepi parceli, 50 x 160 vsaka, na Richmond Heightsu, na Idlehurst Dr. Cena za obe skupaj $5.600.
Za pojasnilo kličite 451-0259
—(162)

V najem
4-sobno stanovanje s kopalnico, zgoraj, se odda v najem na 1057 E. 72 St. Kličite: 881-3566.
—(24,25,27 avg)

V najem
Tri neopremljene sobe, na novo barvane, za eno ali dve osebi. Vprašajte na 1176 E. 61 St. Apt. 3 ali kličite 475-2644.
x(MWF)

V najem
Tri-sobno stanovanje s kopalnico, klet, se odda v najem v blizini Sv. Vida. Kličite pred 10. dop. in po 3. pop. 431-7884.
—(23,25,27 avg)

Hiša naprodaj
Dvostanovanjska hiša (5 in 4) je naprodaj na Bonna Avenue in E. 60 St. Kličite 221-0907. Najboljša ponudba!
—(19., 20., 23., 25., 27. avg.)

V najem
5-sobno stanovanje, zgoraj, se odda starejšim ljudem, najraje Slovencem. Nič živali! Oglasite se osebno na 1251 Addison Rd. ali kličite 431-6035.
—(164)

Hiša naprodaj
Enodružinska, 7 sob, blizu E. 72 Place in St. Clair Ave. Vzamemo G.I. ali F.H.A. posojilo. Kličite 881-3410.
(25, 1,8 sep)

Hruške naprodaj
Zele lepe in dobre, za jesti ali vkuhavati, so naprodaj na 3587 Dayton Rd., Madison, Ohio. Priporočata se Alois in Tončka Ljubec, prejšnja Mavkova farma
—(25,27 avg)

ALEXANDRE DUMAS:

Grof Monte Cristo

"Govorite doktor, jaz vas poslušam," pravi Villefort; "udarite, kajti pripravljen sem na vse."

"Gospa de Saint-Meran je bila zelo stara, to je res, a bila je vedno zelo zdrava."

Morrel si oddahne prvič izza desetih minut.

"Usmrtila jo je žalost, moj ljubi Villefort," pravi doktor. "Žalost lahko spravi človeka v grob, dasi so taki slučaji redki, toda to se ne zgodi v enem dnevu, v eni uri, v desetih minutah..."

Villefort ne odgovori, ampak samo dvigne svojo dotlej povešeno glavo in prestrašen pogleda doktorja.

"Ali ste videli njen smrtni boj?" vpraša gospod d' Avrigny.

"Da," odvrne kraljev prokurator; "saj ste mi rekli čisto tiho, da se ne smem oddaljiti."

"Ali ste pazili na vse simptome, katerim je podlegla gospa de Saint-Meran?"

"Natančno. Gospo de Saint-Meran je napadlo trikrat zaporedoma, v vedno manjših presledkih. Ko ste prišli vi, je bila markiza že dolgo zelo razburjena, in potem je prišla ona kriza, ki sem jo smatral za posledico živčnega razburjenja in ki me je resno prestrašila šele potem, ko je markiza v postelji vstala in se tako čudno zvijala. Na vašem obrazu sem čital, da je stvar še resnejša, kakor sem slutil. Kriza je minula, jaz sem iskal vaših očij, a jih nisem našel. Potipali ste žilo, šteli njene udarce, in prišla je druga kriza, še predno ste odšli od moje strani. Zdaj jo je napadlo še mnogo silnejše kakor prvič, ponavljali so se isti tresljaji, toda v mnogo večji meri, ustnice so se pačile in se barvale modro.

"Ko se je kriza ponovila tretjič, je umrla."

"Že proti koncu prve krize sem spoznal krč celega telesa; in vi ste me v tem mnenju še potrdili."

"Da, pred ljudmi," odvrne doktor, "toda zdaj sva sama."

"Moj Bog, kaj hočete s tem reči?"

"Da so simptomi zdrevenenja zelo slični simptomom zastrupljenja z rastlinskimi snovmi."

Gospod Villefort plane kvišku, stoji trenotek nepremično in molče ter omahne nazaj na klop.

"O moj Bog, doktor," pravi, "ali ste dobro premislili, kaj mi pravite?"

Morrel ne ve, ali se mu sanja ali je to, kar sliši, resnica.

"Čujte," pravi doktor, "jaz poznam važnost svoje izjave in stališče moža, kateremu sem jo izrekel."

"In ali govorite z uradnikom ali s prijateljem."

"S prijateljem, zdaj samo s prijateljem. Podobnost simptomov med zdrevenenjem in zastrupljenjem z rastlinskimi snovmi je tako velika, da bi to, kar sem vam rekel, izrekel zelo nerad, če bi imel dokazati. Tudi vam ponavljam, da ne pripovedujem kraljevemu prokuratorju, ampak svojemu prijatelju. Natančno sem opazoval smrtni boj markize tekom treh četrt ure, katere je trajal, in ne trdim samo, da je bila gospa de Saint-Meran zastrupljena, ampak tudi strup poznam, ki jo je umoril."

"Gospod! Gospod!"

"Simptomi so bili sledeči: zaspanost, ki jo je prekinjala razburjenost živcev, prenapetost možganov, omamljenost notranjih delov. Gospa de Saint-Meran je brezdvomno zavžila precejšnjo mero brucina ali strihnina, ki je bil slučajno ali pomotoma pomešan med njene jedi in kateri jo je umoril."

Villefort prime doktorja za roko.

"O, to je nemogoče!" pravi. "Jaz sanjam, moj Bog, jaz sanjam. Strašno je, da moram slišati take stvari od moža, kakor ste vi. Za Boga, ljubi doktor, rotim vas, recite mi, da se lahko motite."

"Gotovo, to je mogoče, toda..."

"Toda?"

"Toda mislim, da se ne motim."

"Doktor, imejte usmiljenje z menoj! Že nekaj dnij se mi dogajajo take nepojmljive reči, da se mi zdi mogoče, da bi zblaznel."

"Ali je videl gospo de Saint-Meran še kdo drugi kakor jaz?"

"Nihče."

"Ali ste dali napraviti v lekarni kako zdravilo, o katerem jaz ničesar ne vem?"

"Ne."

"Ali je imela gospa de Saint-Meran sovražnike?"

"Jaz jih ne poznam."

"Ali je imel od njene smrti lahko kdo kako korist?"

"Ne, moj Bog, ne. Vse ima podelovati po nji moja hčerka... O, če bi se mi le mimogrede porodila ta misel, bi se usmrtil za kazen, da ima moje srce prostora za tako strašne misli."

"O," vskline gospod d'Aurigny, moj ljubi prijatelj, samo Bog je, ki lahko koga dolži, jaz govorim samo o slučaju, čujte, samo o zmoti. Toda slučaj ali zmota, zgodilo se je, in moja vest me opominja čisto tiho, naj vas opozorim čisto glasno. Poizvedujte!"

"Pri kom? KaKko? O čem?"

"Ali se ni lahko zmotil stari sluga Barrois ter dal morda gospej de Saint-Meran pijačo, ki je bila pripravljena za gospoda Noirtierja."

"Za mojega očeta?"

"Da."

"Toda kako more biti pijača, pripravljena zanj, za markizo strup, ki jo usmrti?"

"Nič ni priprostejše od tega; znano vam je, da so strupi pri nekaterih boleznih leki. Med te bolezni spada mrtvoud. Nekako po treh mesecih, ko sem poskusil vse mogoče, da bi vrnil gospodu Noirtierju govor in gibanje, sem poskusil z zadnjim sredstvom in mu dajem zdaj brucin, to se pravi tako, da sem mu dal v zadnji zanj pripravljeni pijači šest stotink grama, kar je za otrple organe gospoda Noirtierja brez vsake škode, tem bolj, ker sem ga s počasnim stopnjevanjem na to navadil. Toda teh šest centigramov zadostuje, da usmrti vsakega drugega človeka."

"Moj ljubi doktor, sobe mojega očeta in sobe gospe de Saint-Meran niso v prav nikaki zvezi, in Barrois ni bil nikdar pri moji tašči. In poleg tega vam moram kljub temu, da vas poznam kot najpametnejšega, najizurjenejšega in zlasti najvestnejšega moža na svetu, kljub temu, da mi je vaša beseda v vseh drugih okoliščinah luč, ki me vodi kakor solčni sij, kljub temu vam moram ponoviti, da se mi pri tej priliki treba držati reka: "Errare humanum est.'"

"Čujte, Villefort," pravi doktor, "ali zaupate kateremu izmed mojih kolegov toliko kakor meni?"

"Zakaj vprašate to? Kam merite s tem vprašanjem?"

"Imenujte mi ga, povem mu, kaj sem videl, kaj sem opazil, in preiskala bodeva truplo."

"In bodeta našla sledove strupa?"

"Ne, tega ne pravim, ampak pregledala bodeva živčni sistem in se prepričala, da bolezen ni bila slučajna, ter vam rekla: "Ljubi Villefort, če se je zgodilo to vsled nepazljivosti, pazite na svoje sluge, če se je zgodilo iz sovraštva, pazite na svoje sovražnike!"

"O moj Bog, kaj mi predlagate, d'Avrigny?" pravi Villefort pobit. "Izza trenotka, ko bi vedel za skrivnost še kdo razun vas, bi bila sodnijska preiskava neizogibna; in sodnijska preiskava pri meni? To je nemogoče. In vendar," nadaljuje kraljevi prokurator, ko zbere svoje misli, ter vpre svoj ostri pogled v Avrigniy-a, "vendar se uklonim, če zahtevate na vsak način. O, saj se moram, moj stan zahteva to! Toda doktor, vidite me, kako me je navdala žalost: ali hočete, da si prikličem v hišo še toliko sramote? Znano vam je, da človek ne more biti petindvajset let kraljev prokurator, ne da bi imel sovražnike; število mojih je veliko. O kako bi triumfirali, kako bi trepetali veselja, dočim bi jaz sramote ne vedel, kam naj se obrnem. Oprostite mi te posvetne misli, katerih bi vam ne bil razodel, če bi bili duhovnik, toda vi ste mož, ki pozna srca drugih ljudij. Doktor, doktor, vi mi niste rekli ničesar, ali ni res?"

"Moj ljubi gospod Villefort," odvrne doktor ginjen, "moja prva dolžnost je človekoljubje. Gospo de Saint-Meran bi bil rešil, če bi bilo to mogoče znanosti, toda ona je umrla, in jaz živim. Skrijva to skrivnost globoko v najini srci, in če pride kljub temu na dan, se rad naredim, kakor da sem molčal iz nevednosti. Vendar poizvedujte, prijatelj, poizvedujte neprestano, tikaj morda nima ostali pri tem... Če se jaz ne motim, če najdete krivca, vam porečem:

V BLAG SPOMIN
PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠE LJUBLJENE MATERE

ROSE HREN

ki je umrla 25. avgusta 1970

Leto dni Te zemlja krije,
v temnem grobu mirno spiš.
Srce Tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.

Žalujoči:

MARTIN in CLYDE, sinova
DOROTHY LAUSCHE
in JOSEPHINE YURCHISIN, hčeri
in drugo sorodstvo.

Cleveland, Ohio 25. avg. 1971.

Cenjene prebivalce 32. varde

prijazno vabimo na prijetno

DOMAČO ZABAVO

in pokušnjo finih vin

v soboto, 28. avgusta

v Beachland Park paviljonu ob vznožju Canterbury Rd. Pričetek ob 9. uri zvečer, Pridite in spoznajte se z Donno L. Devlin, kandidatinjo za mestno zbornico. Prispevek $2.00 Za pojasnila pokličite 531-8406 Barb in Betty Buchanan, kampanjski načelniki 431 E. 157 St.

- OGLAŠUJTE V / *AMERIŠKI DOMOVINI* /
- PRIPOROČAJTE / *AMERIŠKO DOMOVINO* /
- SPOROČAJTE / *AMERIŠKI DOMOVINI* / OSEBNE NOVICE
- DOPISUJTE V / *AMERIŠKO DOMOVINO* /
- SPOROČAJTE PRAVOČASNO SPREMEMBO NASLOVA
- PORAVNAJTE PRAVOCASNO NAROČNINO

Thousands of children afflicted with Muscular Dystrophy must wear braces. Muscular Dystrophy destroys healthy muscle and replaces it with useless fat. After some time the child's muscles become so wasted that even braces will no longer support him. Later, he won't have the strength to sit in a wheelchair. Eventually, he won't be able to feed himself or even turn over in bed. His weakness leaves him so vulnerable to colds, pneumonia, or other complications he rarely survives maturity.

Scientists are beginning to penetrate the mystery of this tragic disease. Today there is some hope for the children who must wear these braces every day. That hope lies in MDAA's massive research program.

Only your contributions keep it going. Give generously.

Fight Muscular Dystrophy. Help them grow up.

Muscular Dystrophy Associations of America, 1790 Broadway, New York, N.Y. 10019

Andre Duval

Naj bo Vaš izgled čim ljubkejši

Začnite z eno naših čudovitih splošno znanih

TRAJNIH ONDULACIJ

Potrebna popolna osnova za vse današnje privlačne pričeske

Vključno krasno STRIŽENJE UMIVANJE in POLAGANJE $5.95

Vsako $15 kodranje iz naše velike zaloge svežih potrebščin

Napravili bomo, da bodo celo tanki, suhi, sivi in težavni lasje obranili najspretnejšo pričesko.

Kodranje z L'OREAL, HELENE CURTIS, ZOTOS, HIBNER, BRECK, RAYETTE, WELLA in s 30 let naše skušnje jamči odličnost.

Kličite za pojasnila ali za Vaš obisk za enega naših največjih kodranj (če ni, ne bo treba nič plačati).

UMIVANJE in POLAGANJE

Vse v tej dobi najbolj občudovane pričeske, spretno zamišljene ali sproščene in slučajnostne. Naši nadarjeni stilisti jih napravijo vse do popolnosti. 2.45

redno $3.50 do $5 v večini salonov

Striženje 1.95 • Barvanje in polaganje 5.95 • Urejanje lasulj $3

SLOVITA $20 VITA-CREME TRAJNA $7.95

Na vse gornje cene samo 50c več v petek, soboto in pred prazniki

HELENE CURTIS NENAVITA TRAJNA

NOBENIH NAVIJAČEV, NOBENEGA TOPIRANJA, NOBENIH VLASNIC.
Osvežljiva s potegljajem vlažnega glavnika
Videli ste jo oglaševano v Glamour in v Cosmopolitan. Zdaj jo imejte. $10

NA VZHODU
- 406 Euclid Ave. 2nd fl. 781-3161
- Southgate 5399 Warrensville 663-6346
- Opposite Eastgate, 449-3435
- Severance Center 382-2600, 382-2569
- Shoregate, 944-6700, Lake Shore Blvd
- Mentor, 255-9115, Next to Zayre's

NA ZAHODU
- Opposite Southland, 845-3400
- Opposite Westgate, 333-6646
- North Olmsted, 777-8686
- Parmatown, 884-6300
- Elyria Midway Mall, Elyria 324-5742, Lorain 233-8020

VEČERNA NAROČILA

V BLAG SPOMIN

OB TRETJI OBLETNICI, ODKAR JE NAŠ LJUBLJENI SIN, BRAT IN VNUK

Sp-4 Jožef Pavel Intihar

izgubil svoje mlado življenje v bojih za svobodo. Padel je kot vojak Ameriških Združenih Držav na bojišču Tan San Nhut v republiki Vietnam, dne 24. avgusta 1968.

Tri leta že Te zemlja krije,
v temnem grobu mirno spiš,
srce Tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.

Nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči.
Dom je prazen in otožen
ker Te več med nami ni!

Žalujoči:

STANISLAVA — mati, PAVEL — oče.
HELENCA in SLAVICA — sestri, PETER — brat.
MAGDALENA — stara mati in ostali sorodniki v Ameriki in Sloveniji.

Wickliffe, Ohio 25. avgusta 1971.

CHICAGO, ILL.

HOUSEHOLD HELP

HOUSEKEEPER — COOK
For Northwest side home. 5 days Mon-Fri. 9-2 P.M. Care of invalid lady. Call 539-6495 for interview
(162)

REAL ESTATE FOR SALE

ELMWOOD PARK — BY OWNER Deluxe 3 flat, 2-6 + 3 rm. garden. 12x18 screened porch + 12x18 sundeck. 3 c. gar., alum. S/S, a.c., 1½ baths, dshwr., fence, walk to schl., shops., transp. 7 yrs. In $80's. Call owner 453-7851 2428 N. 75th Court.
(162)

BUSINESS OPPORTUNITY

BAKERY fully equip. + 3 sty. bldg. + 2-6 rm. apts. with 2 baths ea. Also 4 rms., rear of store. Adj. 1st w-2 c. garage. Best offer.
Pvt. Party. PR 6-6169
(162)

NEOBIČAJEN POGLED — Nekdo je spretno ujel na svoj film nek spomenik na robu Pariza z Eiffelovim stolpom v ozadju.

ŽENINI IN NEVESTE!

NAŠA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA VAM TISKA KRASNA POROČNA VABILA PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue **HEnderson 1-0628**